

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu

Ügyszám: FRP/404/2014/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

138/2015. (IV. 28.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) I. r. panaszos (a továbbiakban: panaszos), valamint a II. r. panaszos¹ (a továbbiakban: a panaszos gyermeke) 2014. június 30-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárást** a 2015. április 28-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2014. június 30-án postai úton terjesztette elő beadványát, amelyben panasszal él a 2014. június 11-én 17 óra 54 perc körüli időben, a B. településen az egyik óvoda előtti parkolóban megjelent rendőrfőkapitány magatartásával kapcsolatban.

A panaszos a fenti időpont előtt részt vett annak az óvodának az apák napi rendezvényén, ahová kislánya is jár. Az eset előzményeként előadja, hogy a gyermek édesanyja és közte felbomlott az életközösség, a felügyeleti joggal kapcsolatban gyermek elhelyezési per van folyamatban, a bíróság a gyermek láthatását – aki életvitelszerűen az édesanyjával él – azonban nem korlátozta.

A panaszos a rendezvényen gyermekével játszott, amikor megjelent az édesanyja, és kitépte a gyermeket a panaszos kezéből, majd a síró kislányt kivitte az óvoda területéről. A panaszos ekkor a parkoló felé indult utánuk, hogy hazamenjen. Ekkor látta meg a két egyenruhás rendőrt az anya gépkocsija mellett. A parkolóba menet találkozott az óvoda vezetőjével,

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

akivel együtt mentek kifelé. Mivel a kislány hangosan sírt, a panaszos odament hozzá, hogy megvigasztalja. A panaszos és az óvodaigazgató megkérdezték a rendőröket, mi célból tartózkodnak a helyszínen. Egyértelmű választ nem kaptak, az egyik rendőr az felelte: „Azért vagyunk itt, hogy ne legyen probléma.” A panaszos nem értette, milyen problémát akarnak megelőzni, mire azt felelték: „Nehogy már engem kérjen számon, hogy én mit keresek itt? Én csak itt állok és kész!”

A panaszos ezt követően kinyitotta a jármű ajtaját, hogy megvigasztalja a gyereket. Ekkor vette észre, hogy a gépkocsiban nincs gyermekülés. Az anya az ajtót egy határozott mozdulattal becsukta, majd beült az autóba és elhajtott.

Miközben az anya kiállt a parkolóból, a panaszos megkérdezte a rendőröket, hogy „Önök szerint nem szükséges-e gyermekülés egy 3 éves gyermeknek?”, amire nevetve azt a választ adták, hogy „De, kellene.” Erre a panaszos megkérdezte, hogy akkor miért nem intézkednek, amire azt a választ kapta, hogy „Mindjárt fogunk intézkedni.” Ezt követően a másik járőr azt mondta „Maga a gyerek apja, miért nem gondoskodik gyerekülésről?”

Az óvoda vezetője többször is kérte a rendőröket, hogy távozzanak, az egyikük azt felelte „Mi igazából nem csinálunk itt semmit, csak álldogálunk.” A panaszos beült a gépkocsijába, hogy ügyvédjével egyeztessen. Ezalatt a rendőrök a szolgálati járműbe ültek, nagyjából 10-15 percig álltak a panaszos mögött, majd elhagyták a helyszínt. Ezt követően a panaszos is távozott.

A panaszos sérelmezi, hogy nem derült ki, a rendőrök (akik azonosító számát feljegyezte, nevüket, rendfokozatukat azonban nem közölték) mi célból érkeztek a helyszínre. Nem világos a számára, hogy a rendőrök honnan jutottak annak az információhoz a birtokába, hogy ő a gyermek édesapja, hiszen személyazonosságáról nem győződtek meg. Sérelmezi továbbá a rendőrök magatartását és cinikus hangnemet, amely egyrészt számára érthetetlen és sértő volt, amellyel másrészt megalázták gyermeke és az óvoda vezetője előtt. A panaszos úgy érzi, hogy a rendőrök pszichikai nyomást gyakoroltak rá azzal, hogy a mögötte parkoló járműben maradtak. Érthetetlen számára, hogy miért engedték elhajtani a rendőrök a helyszínről az anyát egy olyan járművel, amiben a gyermek biztonsági öv és gyermekülés nélkül utazott. Végül ismeretlen számára, hogy ki és milyen módon értesítette a rendőrszolgálatot, miért vonultak ki egy békés óvodai ünnepségre.

2) 2014. július 25-én megküldött panasz-kiegészítéséhez csatolta a B. Rendőrkapitányság panaszjelzés megindításáról szóló válaszlevelét, továbbá a K. Rendőrség idézését. Csatolt továbbá egy, az esetről készített hangfelvételt, továbbá egy, a rendőrökről készített fényképfelvételt is.

Megjegyzni, hogy kezdetben az volt a benyomása, hogy a két személy nem is rendőr, rendőri mivoltukról csak akkor győződött meg, amikor beültek a szolgálati járműbe.

Megjegyzni, hogy a 2014. július 16-ára szóló idézését két rendőr 2014. július 15-én 15 óra körül kézbesítette.

3) A felvétel meghallgatása során a Testület meggyőződött róla, hogy az események a panaszban leírtak szerint történtek, a beadványban rögzített mondatok szó szerint elhangzottak. A Testület megjegyzi, hogy a panaszos végig udvariasan, kulturált hangnemben beszél a rendőrökkel. A rendőrök nem emelik fel a hangjukat, a panaszos kérdéseire adott

válaszaik azonban gyakran cinikus hangvételűek. A panaszos több alkalommal említi, hogy a gyermek az ő kislánya.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, ill. a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőri szervtől, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A Pest Megyei Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: PMRFK) vezetője 2014. augusztus 20-án kelt átiratában az alábbi tájékoztatást adta az ORFK Ellenőrzési Szolgálat Központi Panaszirodájára mb. irodavezetőjének.

C. M. r. törm. és G. Gy. r. örm. 2014. június 11-én 8 órától 20 óráig a B. Rendőrkapitányság B. Rendőrőrs illetékességi területén járőrszolgálatot látott el. 17 óra körül dr. M. Z. r. fhdgy. mobiltelefonon felhívta a járőrszolgálatot, hogy a B. település F. u. 268. szám alatt található óvoda előtt veszekedés van kialakulóban, amely rendőri intézkedést igényel. 17 óra 30 perc körül a járőr megérkezett a fenti címre, ahol a szolgálati gépkocsit leparkolva gyalogosan járőrözésbe kezdtek. A bejelentésben szereplő helyszínen a bejelentésben foglalt cselekményt a járőr nem tapasztalta, ezért visszahívták a bejelentőt a bejelentésben foglaltak, illetve a helyszín ellenőrzése végett.

A rendőri jelentés szerint ezt követően az óvodából kijött egy szőke hajú nő egy 4 év körüli gyerekkel, a járőrök tőle kb. 3 m-re helyezkedtek el. A hölgy rájuk nézett, majd köszönés nélkül az út szélén parkoló gépkocsihoz ment. Körülbelül 1 perc múlva az óvodából egy erős testalkatú, 35 év körüli férfi és egy 50 év körüli nő jött ki.

A férfi idegesen odament a járőrökhöz és kérdőre vonta őket, hogy milyen jogcímen tartózkodnak a fenti helyen, illetve megpróbálta elküldeni, elzavarni őket onnan.

A járőrök számára egyértelmű volt, hogy valamilyen családi vita van kialakulóban, amely azonban abban a pillanatban intézkedési kötelezettséget nem keletkeztetett, szabálysértést nem valósított meg, annak ellenére sem, hogy a férfi viselkedése alapján egyértelmű volt, hogy keresi a konfliktust még a rendőrökkel is.

A férfi és a nő ezt követően ideges beszélgetésbe kezdett egymással a gépkocsijuk mellett, majd a férfi visszalépve a járőrökhöz közölte, hogy adják meg a jelvéyszámukat, mert ellenük panaszt tesz, egyben közölte azt is, hogy a volt felesége parkoló gépkocsijában nincs gyermekülés. A jelentés szerint ekkor a gépkocsi a közúti forgalomban nem közlekedett.

A járőrök ezt követően megadták a jelvéyszámukat, de intézkedést nem kezdeményeztek, tekintettel arra, hogy mint ahogy a rendőri jelentésben leírják, a „férfin látszott, hogy jól szituált ember, családapa, akinek nyilvánvaló kapcsolatbeli, lelki problémái vannak, amelyet véleményük szerint nem rendőri eszközökkel, bilincsel, gumibottal vagy testi kényszerrel, hanem emberi szavakkal kell kezelni.”

Ezt követően a férfi folyamatosan szóval tartotta a kollégákat, miközben a szőke hajú nő feltehetően elhajtott a helyszínről, amelyet azonban a férfi magatartása, valamint a jármű és a rendőrök közötti távolság miatt a rendőrök nem láttak.

A helyszínen a bejelentésben foglaltakat, vagy egyéb szabálysértést, bűncselekményt a járőr nem tapasztalt, tőle segítséget a helyszínen senki sem kért, feladatát a Magyar Köztársaság Rendőrségének Járőr- és Őrszolgálati Szabályzata kiadásáról szóló 22/1997. (XI. 18.) ORFK utasítás alapján a napi eligazításnak megfelelően végezte.

A B. Rendőrkapitányság vezetője a beosztottaival szemben benyújtott panasz alapján folytatott panaszeljárást 2014. augusztus 11-én kelt végzésével felfüggesztette.

A Testület által küldött megkeresésben foglalt kérdések alapján a megyei főkapitány az alábbi kiegészítéseket tette.

A panaszossal szemben nem fogantatosítottak rendőri intézkedést, nem igazoltatták, és nincs tudomásuk a panaszos és gyermeke személyazonosságáról. A felügyeleti jog gyakorlásának módjáról nincs tudomásuk. A panaszos a rendőri jelenlét indokára vonatkozó kérdésére azt a választ kapta, hogy a rendőrök azért jelentek meg, hogy ne legyen probléma. A rendőrök normál hangnemben kommunikáltak.

A gyermeket az anya a jármű hátsó ülésére ültette, ahol nem volt gyermekülés. A rendőrök intézkedést nem fogantatosítottak, mert amikor az anya a gyermeket beültette, a jármű a közlekedésben nem vett részt. A rendőrök intézkedést az anyával szemben később azért nem fogantatosítottak, mert amikor a gépkocsival elindult, a rendőrök a panaszossal folytattak beszélgetést, ezért nem látták, hogy mikor indul el, illetve szabálytalanul szállítja-e a gyermeket. A rendőrök az esetet követően azért nem indultak el azonnal, mert a szolgálattal kapcsolatos dokumentálásokat hajtották végre a szolgálati járműben.

2) A PMRFK B. Rendőrkapitányság vezetőjének a PMRFK Rendészeti Igazgatóság főkapitány-helyettesének küldött átiratában a jelen állásfoglalás II. rész 1) pontjában ismertetett átirattal egyezően számolt be az esetről, így ezen dokumentum ismertetésétől a Testület eltekint.

3) C. M. r. törm. és G. Gy. r. örm 2014. augusztus 12-én kelt közös jelentése a fentebb ismertetettekhez képest az alábbi – a Testület vizsgálata szempontjából releváns – többletinformációt tartalmazza.

A panaszos „idegesen” lépett oda a rendőrökhöz. Azon kérdésére, hogy mit keresnek ott, a r. törm. azt a választ adta, hogy „azért jöttünk ide, hogy ne legyen probléma”, mert tudomása szerint a rendőrség alapvető feladata a bűnmegelőzés, szabálysértések megelőzése. A panaszos azon válaszára, hogy nincs probléma, a rendőr azt felelte, hogy ezt értik, de annak érdekében, hogy azt megelőzzék, még a helyszínen maradnak.

A rendőrök számára egyértelmű volt, hogy a panaszos és a gyermek anyja korábban veszekedhetett, valamint az is, hogy a férfi keresi a konfliktust. Érződött közöttük a feszültség, illetve az, hogy feldúlt lelkiállapotban vannak, a gyermek elhelyezésével kapcsolatban azonban nem volt köztük vita. A nő beültette a gépjármű jobb hátsó ülésére a gyermeket, majd tovább beszélgettek.

III.

A panaszos által előadott sérelem kapcsán a Testületnek mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) rendelkezései értelmében a beadványnak a panaszos gyermekét érintő része tekintetében a panaszt az arra jogosult terjesztette-e elő.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. A jogszabály 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette, választása szerint

- a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
 - b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően
 - ba) az országos rendőrfőkapitány,
 - bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
 - bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója
- bírálja el.”

A (3) bekezdés értelmében az (1) és (2) bekezdésben meghatározott esetekben a cselekvőképtelen személy helyett törvényes képviselője jár el, korlátozottan cselekvőképes kiskorú vagy cselekvőképességében bármely ügycsoportban korlátozott nagykorú személy helyett törvényes képviselője vagy meghatalmazottja is eljárhat.

A Testület rendelkezésére bocsátott iratokból megállapítható, hogy a panaszos kislánya még óvodás korú, a sérelmezett események idején tehát még nem töltötte be a tizennyolcadik életévét.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:10. § (1) bekezdése szerint kiskorú az, aki a tizennyolcadik életévét nem töltötte be. A kiskorú a házasságkötéssel nagykorúvá válik. A 2:11. § szerint korlátozottan cselekvőképes az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét betöltötte és nem cselekvőképtelen. A 2:13. § szerint cselekvőképtelen az a kiskorú, aki a tizenegyedik életévét nem töltötte be.

A hivatkozott rendelkezéseket jelen ügyre vetítve megállapítható, hogy a gyermek a sérelmezett események idején cselekvőképtelennek minősült, így helyette a törvényes képviselője jogosult panaszt előterjeszteni.

A panaszbeadványban előadottak szerint a panaszos és élettársa között felbomlott az életközösség, a gyermek életvitelszerűen édesanyjával él, a felügyeleti jog gyakorlásával kapcsolatban gyermek elhelyezési per van folyamatban. A bíróság a láthatást nem korlátozta.

A Ptk. 4:164. § (1) bekezdése szerint a szülői felügyeletet a szülők – megállapodásuk vagy a gyámhatóság vagy a bíróság eltérő rendelkezése hiányában – közösen gyakorolják akkor is, ha már nem élnek együtt. A 4:165. § szerint a különélő szülők a szülői felügyelettel kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket egymás között megoszthatják, és megállapodhatnak

abban is, hogy a szülői felügyeletet az egyikük gyakorolja. A szülők erre irányuló megállapodására utal, ha a gyermek hosszabb ideje háborítatlanul egyikük háztartásában nevelkedik. A házassági vagy a szülői felügyelet rendezése iránti perben a szülők közös kérelmére a bíróság a szülők közös szülői felügyeletre és ezzel összefüggésben a gyermek lakóhelyére vagy a szülői felügyelet (1) bekezdés szerinti rendezésére vonatkozó egyezségét jóváhagyja, vagy arról ítélettel határoz. A 4:167. § (1) bekezdés alapján a különélő szülők megállapodásának hiányában – kérelemre vagy a gyermek érdekében hivatalból – a bíróság dönt arról, hogy a szülői felügyeletet melyik szülő gyakorolja.

A Testület nem rendelkezik információval a gyermek elhelyezési per kimenetelét illetően, ugyanakkor úgy ítéli meg, hogy a panaszos abban az esetben is jogosult a panasz előterjesztésére, amennyiben a felügyeleti jog a gyermek édesanyját illeti meg az alábbiak miatt. Mivel az édesanya és a gyermek között nyilvánvaló érdekellentét áll fenn a rendőri intézkedés elmulasztása elleni panasszal összefüggésben, az eljárási probléma feloldásához a Testület az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: Bíróság) a gyakorlatát hívta segítségül. A Bíróság *Scozzari and Giunta v. Italy-ügyben* elvi élel jegyezte meg (138.§): az a személy, aki a nemzeti jog alapján nem rendelkezik felhatalmazással más személy képviselőjére, adott feltételek fennállása esetén a Bíróság előtt ezen személy nevében eljárhat. Példának okáért kiskorúaknak is biztosított a lehetőség, hogy a Bírósághoz forduljanak, különösen olyan esetben, ha a képviselőt az édesanyjuk látja el, aki összeütközésbe került a hatóságokkal és bírálja a döntéseiket, valamint az eljárásukat azon az alapon, hogy nincsenek összhangban az Egyezményből fakadó jogokkal, illetve nem tartják tiszteletben az Egyezményből fakadó jogokat. Egyetértve a Bizottsággal (ebben az ügyben az Európai Emberi Jogi Bizottság kezdeményezte a Bíróság eljárását) a Bíróság úgy véli: olyan esetben, amikor érdekellentét áll fenn a kiskorú szülője és a hatóság által a kiskorú képviselőjére kijelölt személy között, fennáll annak a veszélye, hogy bizonyos kérdések nem kerülnek a Bíróság elé, így a kiskorú meg lenne fosztva az Egyezményben biztosított jogai hatékony védelmétől. Ebből fakadóan – ahogyan arra a Bizottság is utal – *még akkor is, ha az édesanyját megfosztották szülői jogaitól – különösen, ha ez az egyik olyan eleme a jogvitának, amely miatt a Bírósághoz fordult –, anyai voltából fakadóan kellő felhatalmazással bír ahhoz, hogy a Bírósághoz forduljon a gyermek érdekében, valamint közös érdekeik védelmében.*

Minderre tekintettel a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos, mint a gyermek édesapja jogosult a gyermek érdekeinek védelmében a Testülethez fordulni jogorvoslatért, ezért vizsgálta, hogy a rendőroket terhelte-e intézkedési kötelezettség az esettel kapcsolatban, illetve annak megfelelően eleget tettek-e.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, valamint gyermekének XX. cikkben foglalt testi épséghez fűződő jogát az alábbiak szerint.

1) A panaszos sérelmezte, hogy nem derült ki a számára, ki és milyen módon értesítette a rendőröket, ill. mi célból érkeztek a helyszínre. Az sem volt világos a számára, honnan tudták, hogy ő a gyermek édesapja, hiszen a személyazonosságáról nem győződtek meg.

A rendőrség által megküldött iratok tanúsága szerint az eljáró rendőrök 2014. június 11-én 8 órától 20 óráig a B. Rendőrkapitányság B. Rendőrőrs illetékességi területén járőrszolgálatot láttak el. 17 óra körül M. r. fhdgy. mobiltelefonon felhívta a járőrszolgálatot, hogy a B. település F. u. 268. szám alatt található óvoda előtt veszekedés van kialakulóban, amely rendőri intézkedést igényel. 17 óra 30 perc körül a járőr megérkezett a fenti címre, ahol a szolgálati gépkocsit leparkolva gyalogosan járőrözésbe kezdtek. A bejelentésben szereplő helyszínen a bejelentésben foglalt cselekményt a járőr nem tapasztalta, ezért visszahívták a bejelentőt a bejelentésben foglaltak, illetve a helyszín ellenőrzése végett.

Ezt követően az óvodából kijött egy hölgy egy 4 év körüli gyerekekkel, majd 1 perc elteltével egy erős testalkatú, 35 év körüli férfi és egy 50 év körüli nő jött ki. A járőrök számára egyértelmű volt, hogy valamilyen családi vita van kialakulóban, amely azonban intézkedési kötelezettséget nem keletkeztetett, szabálysértést nem valósított meg. Mivel a helyszínen a bejelentésben foglaltakat, vagy egyéb szabálysértést, bűncselekményt a járőr nem tapasztalt, tőle segítséget a helyszínen senki sem kért, intézkedést nem foganatosítottak. Mivel az eljáró rendőrök a panaszost nem igazoltatták, az ő és gyermeke személyazonosságáról sincs tudomásuk.

Az Rtv. 2. §-a szerint „A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az Rtv. 11. § (1) bekezdése alapján a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Magyar Köztársaság Rendőrségének Járőr- és Őrszolgálati Szabályzata kiadásáról szóló 22/1997. (XI. 18.) ORFK utasítás szerint a járőrözés lényege a közterületek és nyilvános helyek, illetve az államhatár rendőri, határrendészeti ellenőrzése. A járőrözés során egy vagy több rendőr együttesen, előre meghatározott körzetben, illetve területen vagy útvonalon, illetve menetvonalon bűnügyi, közrendvédelmi, határrendészeti, közlekedési, illetve vízi rendészeti feladatot lát el, ellenőrzi a jogszabályok betartását, végzi a jogellenes cselekmények megelőzését, felderítését, megszakítását és az elkövetők elfogását.

A Testület meglátása szerint az eljáró rendőrök az Rtv. fentebb idézett 2. §-ában foglalt kötelezettségüknek tettek eleget akkor, amikor a r. fhdgy. hívását követően, az Rtv. 11. §-ának megfelelően az óvoda előtt folytatták járőrözésüket, és megbizonyosodtak arról, hogy a helyzet rendőri beavatkozást nem kíván meg. Tekintettel arra, hogy a panaszos és a gyermek édesanyja közötti vita nem mérgesedett el – mivel a közbiztonságot, a közrendet vagy az

államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt nem történt – a panaszossal szemben a rendőröknek intézkedési kötelezettsége nem keletkezett.

A fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy helyesen jártak el a rendőrök akkor, amikor a helyszínen megjelentek. Mivel azonban a panaszos vonatkozásában közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekmény gyanúja nem merült fel, az Rtv. 13. §-a értelmében a rendőröknek intézkedési kötelezettségük nem keletkezett, ezért nem sérült a panaszos tisztességes eljárásos való alapvető joga.

A panaszos azon sérelmével kapcsolatban, hogy a rendőrök tudták, hogy ő a gyermek apja, a Testület megjegyzi, hogy a videofelvételen több alkalommal is hallható, hogy a panaszos elmondja, hogy a gyermek az ő kislánya. Ez egyébként a hangfelvétel alapján az óvoda előtt zajló, feltehetően a rendőrök által is hallható, a panaszos és a gyermek édesanyja közötti párbeszédéből is kiderül, így ennek kapcsán a Testület meglátása szerint az alapjogsérelem lehetősége nem merül fel.

2) A panaszos sérelmezi, hogy a rendőrök nem intézkedtek volt élettársával szemben, aki biztonsági öv és gyermekülés nélkül szállította el 3 éves kislányukat az óvoda elöl, holott erre kifejezetten felhívta a rendőrök figyelmét. A Testület ezért vizsgálta, hogy a rendőröket terhelte-e intézkedési kötelezettség az esettel kapcsolatban, illetve annak megfelelően eleget tettek-e.

A panaszos – a hangfelvételen is jól hallhatóan – azt kérdezi a rendőröktől, hogy „Önök szerint nem szükséges-e gyermekülés egy 3 éves gyermeknek?”, amire azt a választ adták, hogy „De, kellene.”. Erre a panaszos megkérdezte, hogy akkor miért nem intézkednek, amire azt a választ kapta, hogy „Mindjárt fogunk intézkedni.” Ezt követően a másik járőr azt mondta „Maga a gyerek apja, miért nem gondoskodik gyerekülésről?”

A rendőrségi iratok szerint a panaszos közölte a rendőrökkel, hogy a hölgy gépkocsijában nincs gyermekülés. A Testület kérdésére válaszolva a PMRFK vezetője is megerősítette, hogy a gyermeket az anya a jármű hátsó ülésére ültette, ahol nem volt gyermekülés. A rendőrök intézkedést nem foganatosítottak, mert amikor az anya a gyermeket beültette, a jármű a közlekedésben nem vett részt. A rendőrök intézkedést az anyával szemben később azért nem foganatosítottak, mert amikor a gépkocsival elindult, a rendőrök a panaszossal folytattak beszélgetést, ezért nem látták, hogy mikor indul el, illetve szabálytalanul szállítja-e a gyermeket.

Szükséges ismét utalni az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdésére, amely a rendőr intézkedési kötelezettségéről rendelkezik. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Szolgálati Szabályzat tovább részletezi az intézkedési kötelezettség szabályait. A Szolgálati Szabályzat 8. §-a szerint a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a

szükséges felvilágosítást. A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése azzal egészíti ki a fenti szabályt, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki.

A Testület meglátása alapján a fenti tényállás alapján felmerülhetett a gyanú, hogy a gyermek édesanyja a magatartásával jogellenes cselekményt követett el.

A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 48. § (7) bekezdése szerint ugyanis a gépkocsiban 150 cm-nél alacsonyabb gyermek csak a testméretéhez és testsúlyához igazodó kialakítású gyermekbiztonsági rendszerben rögzítve szállítható. A gyermekbiztonsági rendszert a jármű e célra gyárilag kialakított rögzítési pontjaihoz, vagy az üléshez tartozó biztonsági övhöz kell a gyártója által megadott szerelési információknak megfelelően rögzíteni. A jármű szokásos haladási irányával ellentétes irányban a jármű első üléséhez a gyermekbiztonsági rendszer csak akkor szerelhető be, ha az üléshez légszákot nem szereltek fel vagy a légszák működésbe lépését előzetesen megakadályozták. A 3 évnél fiatalabb gyermek csak gyermekbiztonsági rendszerben rögzítve szállítható. A gyermeket a gyermekbiztonsági rendszerhez tartozó hevederekkel (pántokkal) is rögzíteni kell.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 224. § (1) bekezdése értelmében, aki a KRESZ-ben meghatározott közúti közlekedés szabályait megszegi, ha a 217-222. §-a szerinti szabálysértés nem valósul meg, szabálysértést követ el.

A Testület ezen a ponton utal töretlen gyakorlatára, amely szerint a szabálysértési és bűncselekményi tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési vagy nyomozó hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként szabálysértés vagy bűncselekmény gyanújára hivatkozik –, az alapjogkorlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a szabálysértés, illetve bűncselekmény elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges fokú gyanúja fennállt-e.

A rendőri iratok is beszámolnak róla, hogy a rendőröknek tudomása volt arról, hogy a panaszos élettársának gépkocsijában nincs gyermekülés. Az intézkedés elmulasztásának indokaként azt adják elő, hogy amikor a panaszos közölte a rendőrökkel, hogy a hölgy gépkocsijában nincs gyermekülés, az a közúti forgalomban nem vett részt, amikor pedig a hölgy a gépkocsival elindult, a rendőrök a panaszossal folytattak beszélgetést, ezért nem látták az indulást, illetve azt, hogy szabálytalanul szállítja-e a gyermeket.

A Testület meglátása szerint a rendőrök alappal feltételezhatték, hogy az anya miután az óvodából kijött és gyermekét a gépkocsiba ültette, hamarosan elhajt, különös tekintettel arra, hogy a panaszossal a rendőrség előadása szerint is heves vitát folytattak az indulást megelőzően. A Testület megjegyzi, hogy a hangfelvételen is jól hallható, amint az anya arra kéri a panaszost, hogy hagyja békén a gyermeket, hadd induljanak. Ezt feltehetően a gépkocsi közelében álló rendőrök is hallották. Tekintettel arra, hogy a helyszínen két rendőr tartózkodott, a Testület meglátása szerint lett volna lehetőségük a rendőröknek arra, hogy a

gyermek biztonsága érdekében, figyelmüket megosztva a panaszosra és volt élettársára egyaránt figyelmet fordítsanak, különös tekintettel arra, hogy a panaszossal szemben intézkedést nem fogantatosítottak, így a biztonsági háromszöget sem kellett felvenniük. A rendőrök közelében parkoló gépkocsi beindítását követően – ami a felvételen is jól hallható – valószínű volt, hogy a jármű hamarosan a közlekedésben is részt vesz.

A Testület megítélése szerint az Rtv. 13. §-a értelmében a gyermek biztonsága érdekében rendőri beavatkozást tett volna szükségessé a helyzet, a rendőröknek intézkedési kötelezettsége keletkezett.

A Testület álláspontja szerint a fentiek alapján az intézkedő rendőrök az intézkedési kötelezettségüknek nem tettek eleget, ezért sérült a panaszos gyermekének testi épséghez fűződő joga. Sérült továbbá a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga is, amiért a rendőrség nem intézkedett a felmerülő szabálysértés gyanúja miatt, a bejelentése alapján. A jogállamiság követelményéből adódik ugyanis az az általános állampolgári igény, hogy a hatóság a tudomására jutott jogsértés esetén valamennyi esetben járjon el.

3) A Testület ezt követően az eljáró rendőrök hangnemét, illetve eljárásuk megfélemlítő jellegét vonta vizsgálata körébe.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése értelmében „a Rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”, míg a 11. § (1) bekezdés rögzíti, hogy „a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni”.

Felhívja továbbá a Testület a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek normatív előírásoknak, mégis alapjaiban határozzák meg a rendőri hivatás értékeit, és erkölcsi iránymutatásul szolgálnak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 5. pontja szerint „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el”.

A Testület a fenti rendelkezésekre hivatkozással számos korábbi állásfoglalásban is leszögezte már álláspontját, miszerint az intézkedő rendőröktől – mint közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Véleményét – amelyet a konkrét esetben is irányadónak tekint – 64/2008. (VIII. 18.) számú állásfoglalásban az alábbiak szerint foglalta össze. „A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is elsősorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházza fel a rendőröket, az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket.”

a) A panaszos sérelmezte a rendőrök magatartását és cinikus hangnemét, amely egyrészt számára érthetetlen és sértő volt, és amellyel másrészt megalázták gyermeke és az óvoda vezetője előtt.

A panaszos elmondása szerint, amikor megkérdezték a rendőröket, mi célból tartózkodnak a helyszínen, az egyik rendőr az felelte: „Azért vagyunk itt, hogy ne legyen probléma.” A panaszos nem értette, milyen problémát akarnak megelőzni, mire azt felelték: „Nehogy már engem kérjen számon, hogy én mit keresek itt? Én csak itt állok és kész!” Kicsit később, amikor az anya kiállt a parkolóból, a panaszos megkérdezte a rendőröket, hogy „Önök szerint nem szükséges-e gyermekülés egy 3 éves gyermeknek?”, amire nevetve azt a választ adták, hogy „De, kellene.” Erre a panaszos megkérdezte, hogy akkor miért nem intézkednek, amire azt a választ kapta, hogy „Mindjárt fogunk intézkedni.” Ezt követően a másik járőr azt mondta „Maga a gyerek apja, miért nem gondoskodik gyereklésről?”

A rendőrségi tájékoztatás szerint a rendőrök normál hangnemben kommunikáltak a panaszossal.

A panaszos által megküldött hangfelvétel tanúsága szerint a fenti mondatok szó szerint elhangzottak, és a rendőr hangneme valóban kissé cinikus, hangját azonban nem emeli fel, trágár kifejezéseket nem használ.

A Testület megítélése szerint sérült a panaszos emberi méltósághoz fűződő joga a rendőrök cinikus hangneme miatt, a Testület azonban ezen jogsértést – tekintettel arra, hogy a beszélgetés normál hangnemben zajlott, a szóváltás nem fajult el – csekély mértékűnek ítélte.

b) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök pszichikai nyomást gyakoroltak rá azzal, hogy 10-15 percig a szolgálati gépjárműben ülve maradtak, és csak ezt követően távoztak a helyszínről.

A rendőrségi tájékoztatás szerint a rendőrök azért nem indultak el azonnal, mert a szolgálattal kapcsolatos dokumentálásokat hajtották végre a szolgálati járműben.

Tekintettel arra, hogy a panaszos nem számol be arról, hogy a helyszínről való távozásában a rendőrök akadályozták volna, vagy egyéb non verbális jelzésekkel gyakoroltak volna rá nyomást, a Testület úgy ítélte meg, hogy nem sérült a panaszos emberi méltósághoz fűződő joga amiatt, hogy a rendőrök nem távoztak azonnal a helyszínről.

V.

A Testület vizsgálata során arra a megállapításra jutott, hogy helyesen jártak el a rendőrök akkor, amikor a helyszínen megjelentek. Mivel azonban a panaszos vonatkozásában nem merült fel olyan körülmény, amely alapján az Rtv. 13. §-a értelmében a rendőröknek a panaszossal szemben intézkedési kötelezettségük keletkezett volna, nem sérült a panaszos tisztességes eljárásos való alapvető joga.

Sérült azonban a panaszos emberi méltósághoz fűződő joga a rendőrök cinikus hangneme miatt, a Testület azonban ezen jogsértést – tekintettel arra, hogy a beszélgetés normál hangnemben zajlott, a szóváltás nem fajult el – csekély mértékűnek ítélte.

A Testület végül úgy ítélte meg, hogy sérült a panaszos gyermekének testi épséghez fűződő joga amiatt, hogy az eljáró rendőrök nem tettek eleget az intézkedési kötelezettségüknek. Az intézkedési kötelezettség elmulasztása miatt sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő

joga is, amiért a rendőrség nem intézkedett a felmerülő szabálysértés gyanúja miatt, a bejelentése alapján.

Az intézkedési kötelezettség elmulasztásával kapcsolatban megvalósult alapjogsértések a Testület megítélése szerint elérték a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2015. április 28.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
előadó testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTÉSTÜLET